

I

(Zakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2020/1429 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 7. oktobra 2020

o določitvi ukrepov za trajnostni trg storitev v železniškem prometu zaradi izbruha COVID-19

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 91 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

po posvetovanju z Odborom regij,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Izbruh COVID-19 je povzročil znaten upad povpraševanja po prometnih storitvah. To je resno vplivalo na prevoznike v železniškem prometu. Vpliv je postal viden že 1. marca 2020 in bo verjetno trajal vsaj do 31. decembra 2020. Okoliščine, povezane z izbruhom COVID-19, so izven nadzora prevoznikov v železniškem prometu, ki se soočajo s precejšnjimi likvidnostnimi težavami in velikimi izgubami, v nekaterih primerih pa jim lahko grozi insolventnost.
- (2) Za preprečevanje negativnih gospodarskih posledic izbruha COVID-19 bodo prevozniki v železniškem prometu morda potrebovali finančno pomoč. Zaradi izbruha COVID-19 morda ne bodo mogli plačevati uporabnin za dostop do železniške infrastrukture, zato bi bilo treba upravljavcem infrastrukture dovoliti, da take uporabnine znižajo, odložijo ali prevoznike oprostijo njihovega plačila. To možnost bi bilo treba odobriti za obdobje, v katerem so bili na trgu storitev v železniškem prometu že vidni učinki izbruha COVID-19 in v katerem bodo po pričakovanjih trajali, tj. od 1. marca 2020 do 31. decembra 2020 (v nadaljnjem besedilu: referenčno obdobje).
- (3) V skladu s členom 31(3) Direktive 2012/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾ uporabnine za dostop po tirih, ki jih je treba plačati upravljavcu infrastrukture, ne smejo biti nižje od stroškov, ki nastanejo neposredno pri izvajanju storitve železniškega prometa. Z delno ali popolno oprostitvijo uporabnin ali njihovim odlogom, uporabljenim na pregleden, objektiv in nediskriminatoren način za vse prevoznike v železniškem prometu, dejavne v sektorju tovornega in/ali potniškega železniškega prometa, bi se ublažil učinek izbruha COVID-19 v referenčnem obdobju. Države članice bi zato morale imeti možnost, da upravljavcem infrastrukture v ta namen dovolijo take ukrepe.

⁽¹⁾ Mnenje z dne 16. julija 2020 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 17. septembra 2020 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 2. oktobra 2020.

⁽³⁾ Direktiva 2012/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. novembra 2012 o vzpostavitvi enotnega evropskega železniškega območja (UL L 343, 14.12.2012, str. 32).

- (4) Člen 32(1) Direktive 2012/34/EU državam članicam dovoljuje, da naložijo pribitke, če jih trg lahko prenese. Zaradi vplivov izbruha COVID-19 se je morda sposobnost segmentov trga, da prenesejo pribitke, zmanjšala. Države članice bi zato morale imeti možnost, da upravljavcem infrastrukture dovolijo ponovno oceno sposobnosti segmentov trga, da prenesejo pribitke, za namen morebitnega znižanja dolgovanih zneskov za referenčno obdobje.
- (5) Člen 36 Direktive 2012/34/EU predpisuje ureditev za dajatve za rezervacijo, namenjene spodbujanju učinkovite uporabe zmogljivosti. V skladu z navedenim členom je naložitev navedenih dajatev obvezna, kadar prosilec, vključno s prevozniki v železniškem prometu, dodeljenih poti ali njihovega dela pogosto ne uporablja. Upravljavci infrastrukture morajo v svojem programu omrežja objaviti merila za ugotavljanje takšne neuporabe. Izbruh COVID-19 je povzročil resne motnje v železniškem prometu, ki so vodile v številne odpovedi vlakovnih poti. Povezani dogodki so bili in so izven nadzora prevoznikov v železniškem prometu. Poleg tega so privedli do začasne manjše uporabe zmogljivosti. Zato je mogoče predpostavljati, da spodbujevalni učinek, ki je v skladu s členom 36 Direktive 2012/34/EU cilj dajatev za rezervacijo, ni relevanten, kar zadeva referenčno obdobje. Države članice bi zato morale imeti možnost, da upravljavcem infrastrukture dovolijo, da ne naložijo dajatev za rezervacijo za zmogljivost, ki je bila dodeljena, vendar v referenčnem obdobju ni bila uporabljena, tudi če bi se taka neuporaba v skladu s trenutno veljavnimi merili štela za pogosto neuporabo dodeljenih poti ali njihovega dela.
- (6) V zvezi z uporabniki za dostop po tirih, naložitvijo pribitkov in dajatev za rezervacijo bi vsako znižanje uporabnin in dajatev, ki ga dovolijo države članice v skladu s to uredbo, za upravljavca infrastrukture pomenilo izgube prihodkov. Navedene izgube prihodkov bi se načeloma nadomestile v skladu s členom 8(4) Direktive 2012/34/EU. Glede na izredno naravo navedenih izgub bi bilo treba upravljavcem infrastrukture povračilo izplačati v krajšem obdobju, kot je tisto, določeno v navedenem členu, in sicer do 31. decembra v letu, ki sledi letu, v katerem je izguba nastala.
- (7) Pogoje za uporabo železniške infrastrukture bi bilo treba začasno prilagoditi, programe omrežja pa bi bilo treba po potrebi posodabljeni in spreminjati.
- (8) Zaradi nepredvidljive in nenadne narave izbruha COVID-19 zadevnih ukrepov ni bilo mogoče sprejeti pravočasno. Zato bi morala ta uredba zajemati tudi obdobje pred začetkom njene veljavnosti. Glede na naravo teh ukrepov, določenih v tej uredbi, tak pristop ne povzroča kršitve legitimnih pričakovanj zadevnih oseb.
- (9) Nadaljnji razvoj izbruha COVID-19 in njegove nadaljnje posledice za sektor železniškega prometa je težko predvideti. Komisija bi morala stalno analizirati gospodarski vpliv izbruha COVID-19 na ta sektor in, če se razmere ne izboljšajo, bi Unija morala imeti možnost, da brez nepotrebne odlašanja podaljša obdobje, v katerem se uporabljajo ukrepi, določeni s to uredbo.
- (10) Za podaljšanje veljavnosti ukrepov, določenih v tej uredbi, če je to potrebno in utemeljeno, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije sprejme akte v zvezi s podaljšanjem referenčnega obdobja, v katerem se uporabljajo ukrepi iz te uredbe. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje (*). Zlasti, za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njihovi strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (11) Ker cilja te uredbe, in sicer določitve začasnih pravil o naložitvi uporabnin za železniško infrastrukturo v odziv na nujne razmere zaradi izbruha COVID-19, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega ali učinkov ukrepa lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji (PEU). V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.

(*) ULL 123, 12.5.2016, str. 1.

- (12) Da bi se omogočila takojšnja uporaba ukrepov iz te uredbe, bi morala ta uredba nujno začeti veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije* –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

Ta uredba določa začasna pravila o naložitvi uporabnin za železniško infrastrukturo, kot je določena v poglavju IV Direktive 2012/34/EU. Uporablja se za uporabo železniške infrastrukture za storitve v notranjem in mednarodnem železniškem prometu, ki spada na področje uporabe navedene direktive, v obdobju od 1. marca 2020 do 31. decembra 2020 (v nadaljnjem besedilu: referenčno obdobje).

Člen 2

Znižanje, oprostitev ali odlog plačila uporabnin za minimalni paket storitev dostopa in dajatev za rezervacijo

1. Ne glede na člen 27 in člen 31(3) Direktive 2012/34/EU in v skladu s pravili o državni pomoči lahko države članice upravljavcem infrastrukture dovolijo, da – kadar je to primerno glede na segmente trga, opredeljene v programih omrežja – na pregleden, objektivni in nediskriminatoren način znižajo, oprostijo ali odložijo plačilo uporabnin za minimalni paket storitev dostopa in za dostop do infrastrukture, ki povezuje objekte za izvajanje železniških storitev, kadar je tako plačilo zapadlo ali bo zapadlo v referenčnem obdobju.
2. Ne glede na člen 27 Direktive 2012/34/EU in v skladu s pravili o državni pomoči lahko države članice upravljavcem infrastrukture dovolijo, da ponovno ocenijo sposobnost segmentov trga, da prenesejo pribitke, v smislu člena 32(1) Direktive 2012/34/EU za namen morebitnega znižanja dolgovanih zneskov v referenčnem obdobju.
3. Ne glede na člen 27 in tretji stavek člena 36 Direktive 2012/34/EU in v skladu s pravili o državni pomoči lahko države članice upravljavcem infrastrukture dovolijo, da vsakemu prosilcu, vključno s prevozniki v železniškem prometu, ne naložijo dajatev za rezervacijo za zmogljivost, ki je bila dodeljena, vendar v referenčnem obdobju ni bila uporabljena. Pri tem države članice in upravljavci infrastrukture delujejo na pregleden, objektivni in nediskriminatoren način.
4. Ne glede na člen 8(4) Direktive 2012/34/EU in v skladu s pravili o državni pomoči države članice upravljavcem infrastrukture nadomestijo posebne finančne izgube, nastale zaradi uporabe odstavkov 1, 2 in 3 tega člena, in sicer do 31. decembra v letu, ki sledi letu, v katerem je izguba nastala. To nadomestilo ne posega v obveznost držav članic iz člena 8(4) Direktive 2012/34/EU, da zagotovijo, da ostane izkaz uspeha upravljavca infrastrukture v primernem obdobju, ki ne presega pet let, uravnotežen.
5. Države članice obvestijo Komisijo o ukrepih, sprejetih na podlagi tega člena, najpozneje v treh mesecih od dneva začetka veljavnosti te uredbe, ter obvestijo Komisijo o naknadnih ukrepih ali njihovih spremembah. Komisija te informacije objavi.

Člen 3

Prilagoditve pogojev za uporabo železniške infrastrukture

Upravljavci infrastrukture po potrebi in brez odlašanja spremenijo program omrežja iz člena 27 Direktive 2012/34/EU, da odraža pogoje, ki so jih uporabili v zvezi z ukrepi, ki jih je sprejela zadevna država članica v skladu s členom 2 te uredbe.

Člen 4

Regulatorni organ

Člen 56 Direktive 2012/34/EU se uporablja za znižanje, oprostitev ali odlog plačila uporabnin za minimalni paket storitev dostopa in dajatev za rezervacijo iz člena 2 te uredbe in za prilagoditve pogojev za uporabo železniške infrastrukture iz člena 3 te uredbe v zvezi z merili, določenimi v členih 2 in 3 te uredbe, ki se uporabljajo za upravljavce infrastrukture.

Člen 5

Podaljšanje referenčnega obdobja

1. Upravljavci infrastrukture do 1. novembra 2020 Komisiji predložijo podatke o uporabi svojih omrežij, razvrščene po segmentih trga v skladu s členom 32(1) Direktive 2012/34/EU, za obdobji od 1. marca 2019 do 30. septembra 2019 in od 1. marca 2020 do 30. septembra 2020.

Kadar se referenčno obdobje podaljša, upravljavci infrastrukture Komisiji predložijo nov nabor podatkov po preteku polovice podaljšane obdobja, da Komisiji omogočijo oceno razvoja situacije v času podaljšanja referenčnega obdobja.

2. Kadar Komisija na podlagi podatkov iz odstavka 1 ugotovi, da je obseg železniškega prometa v primerjavi z obsegom v ustreznem obdobju v prejšnjih letih še vedno manjši in da se bo to najverjetneje nadaljevalo, ter tudi ugotovi, da je to na podlagi najboljših razpoložljivih znanstvenih podatkov posledica vpliva izbruha COVID-19, Komisija v skladu s členom 6 sprejme delegirane akte za ustrezno spremembo referenčnega obdobja, določenega v členu 1. Z vsako tako spremembo se lahko referenčno obdobje podaljša samo za obdobje do šest mesecev, pri tem pa referenčno obdobje ne sme biti podaljšano po 14. aprilu 2022.

3. Kadar je v primeru dolgotrajnega vpliva izbruha COVID-19 na sektor železniškega prometa v Uniji to potrebno iz izredno nujnih razlogov, se za delegirane akte, sprejete na podlagi člena 7, uporabi postopek iz tega člena.

Člen 6

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.

2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 5(2) se prenese na Komisijo za enoletno obdobje od 13. oktobra 2020.

3. Prenos pooblastila iz člena 5(2) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.

4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.

5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.

6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 5(2), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

*Člen 7***Postopek v nujnih primerih**

1. Delegirani akti, sprejeti na podlagi tega člena, začnejo veljati nemudoma in se uporabljajo, dokler se jim ne nasprotuje v skladu z odstavkom 2. V uradnem obvestilu Evropskemu parlamentu in Svetu o delegiranem aktu se navedejo razlogi za uporabo postopka v nujnih primerih.
2. Evropski parlament ali Svet lahko nasprotuje delegiranemu aktu v skladu s postopkom iz člena 6(6). V tem primeru Komisija nemudoma po tem, ko jo Evropski parlament ali Svet uradno obvesti o sklepu o nasprotovanju aktu, ta akt razveljavi.

*Člen 8***Začetek veljavnosti**

Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 7. oktobra 2020

Za Evropski parlament

Predsednik

D. M. SASSOLI

Za Svet

Predsednik

M. ROTH
